

Manažerské shrnutí v bodech k nové úpravě regulace lobbování

Nový zákon o regulaci lobbování, který byl vyhlášen ve Sbírce zákonů a nabývá účinnosti dne 1. července 2025, přináší zásadní změny v oblasti transparentnosti legislativního procesu. Tento materiál poskytuje srozumitelný přehled klíčových pravidel, která se týkají všech, kdo komunikují s politickými představiteli či úředníky ve věcech přípravy právních předpisů a dalších rozhodovacích procesů na celostátní úrovni. Cílem právní úpravy je zvýšení důvěryhodnosti a otevřenosti legislativního prostředí při současném zachování prostoru pro legitimní prosazování zájmů.

Poprvé budou definovány tři základní pojmy

„Lobbing“

*je činnost za účelem přímého ovlivnění jednání lobbovaného při přípravě, projednávání nebo schvalování **právního předpisu (zákona, vyhlášky, nařízení, mezinárodní smlouvy)**, opatření obecné povahy nebo **koncepčního dokumentu**, který vydávají orgány s celostátní působností.*

Zákon uvádí i negativní definici, **co lobbingem není**:

- plnění úkolů vyplývajících ze služebního, pracovněprávního nebo obdobného poměru dané osoby k České republice nebo územnímu samosprávnému celku, včetně výkonu činnosti dané osoby v orgánu České republiky nebo orgánu územního samosprávného celku;
- plnění úkolů vyplývajících z pracovněprávního nebo obdobného vztahu k právnické osobě, kterou stát převážně financuje nebo kontroluje, jde-li o komunikaci směřující vůči lobbovaným v ministerstvu;
- jednání Poslanecké sněmovny nebo Senátu nebo jednání orgánů politických stran či hnutí;
- veřejná konzultace;
- jednání poradního orgánu vlády nebo ústředního správního úřadu;
- jednání pracovního orgánu poradního orgánu vlády nebo ústředního správního úřadu, jsou-li seznam jeho členů a zápisy z jednání nebo usnesení uveřejněny způsobem umožňujícím dálkový přístup;

- podávání připomínek v meziresortním připomínkovém řízení prostřednictvím elektronické knihovny eKLEP a konzultace před zahájením MPŘ iniciovaná lobbovaným (na návrh lobbovaného);
- jednání s představiteli cizího státu nebo mezinárodní organizace;
- komunikace prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků;
- výkon petičního práva nebo individuální občanské iniciativy nebo
- činnosti nebo úkoly vykonávané v utajovaném režimu nebo týkající se kritické infrastruktury za podmínek blíže stanovených zákonem.

„Lobbista“

*je osobou, která lobbuje **soustavně** a je zapsána v **registru lobbování**. Lobbistou tak může být i právnická osoba (společnost, spolek, korporace atp.).*

- **Jména lobbistů** budou muset být uvedena i v **důvodové zprávě** ke každému právnímu předpisu, pravděpodobně ve formě seznamu. Za doplnění tohoto seznamu do důvodové zprávy budou odpovědní lobbovaní – ti jej sami doplní, pokud budou moci, v opačném případě předají potřebné informace osobě, která důvodovou zprávu zpracovává. Obdobně to platí také pro odůvodnění pozměňovacích návrhů poslanců nebo senátorů a zápisy z jednání parlamentních výborů, jde-li o výborový pozměňovací návrh;

- zákon přitom nerozlišuje, v čím zájmu lobbista lobbval; nerozlišuje se tedy, zda lobbuje za svůj zájem, za veřejný zájem nebo za cizí zájem.

K soustavnosti lobbvání:

- Jedná se o činnost prováděnou **opakovaně a systematicky**, nikoli nahodile nebo jednorázově.
- Prvek soustavnosti může být naplněn jak v případě, že lobbista lobbuje s vyšší intenzitou ve vztahu k jednomu materiálu, tak v případě, že ve vztahu ke konkrétnímu předpisu tak činí jen jednou, avšak lobbuje u více právních předpisů např. z jednoho sektoru.
- Není relevantní, zda se jedná o hlavní činnost právnické osoby nebo jen o její okrajovou či marginální činnost. Není ani relevantní, k jakému množství dokumentů se lobbvání vztahuje.
- Pojem soustavnost jako **neurčitý právní pojem** je v definici lobbisty použit záměrně, aby byl vytvořen dostatečný prostor pro uvážení, zda konkrétní chování spadá do rozsahu tohoto pojmu. Český právní řád používá pojem například v definici podnikatele a živnosti, kdy pro tyto instituty je soustavnost definičním znakem. Pokud by byl pojem soustavnosti v oblasti lobbvání vykládán obdobně, dalo by se za soustavnost lobbvání považovat **uskutečnění nejméně třech lobbistických kontaktů učiněných v přiměřené časové souvislosti**.
- Přestože jednorázový kontakt s lobbvaným nebude zákon regulovat, už první komunikace s lobbvanými za účelem jejich ovlivnění může být považována za lobbvání, jestliže má daná osoba záměr takové jednání opakovat, resp. činit tak soustavně v budoucnu, například v dalších fázích legislativního procesu. I nepravdivost může založit u konkrétní osoby postavení lobbisty (nepravdivé lobbvání k jednomu materiálu v průběhu legislativního procesu).
- Předkladatel zákona k dotazu uvedl, že „*nový zákon běžný kontakt občana s veřejným funkcionářem (lobbvaným) nepřiměřeným způsobem neomezí. Povinnost registrovat se nevznikne ani občanovi, který se se svými podněty či stížnostmi obrací na lobbvané opakovaně nebo tak činí soustavně.*“
- Ministerstvo spravedlnosti v důvodové zprávě k zákonu deklaruje, že zajistí v otázce „soustavnosti“ metodickou podporu a v případě nejasností se na něj bude možné obracet.

„Lobbvaný“

Zákon obsahuje **konečný výčet lobbvaných**:

- prezident republiky, poslanec Poslanecké sněmovny, senátor Senátu;
- člen vlády, náměstek člena vlády;
- vedoucí a zástupce vedoucího ústředního správního úřadu, vedoucí zaměstnanec (od ředitelské pozice a výše) a představený v ústředním správním úřadu a úřadu s celostátní působností;
- vládní zmocněnec a člen Legislativní rady vlády;
- vedoucí Kanceláří Poslanecké sněmovny, Senátu a prezidenta republiky a jejich zástupce;
- člen bankovní rady České národní banky, prezident, viceprezident a člen Nejvyššího kontrolního úřadu;
- člen Národní rozpočtové rady, Rady Českého telekomunikačního úřadu, Rady Energetického regulačního úřadu, Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí;
- vedoucí zaměstnanec (od ředitelské pozice výše) a příslušník bezpečnostního sboru a voják z povolání (lobbvanými ale nejsou příslušníci a zaměstnanci zpravodajských služeb) povoláný k plnění úkolů v celostátním úřadu;
- poradce, konzultant prezidenta republiky, člena vlády, vedoucího celostátního úřadu, náměstka člena vlády nebo člena řídicího kolektivního orgánu celostátního úřadu;

Konfederace podnikatelských a zaměstnavatelských svazů ČR:

- Zastupuje 140 svazů a asociací s více než 23 000 členskými subjekty s více než 1 750 000 zaměstnanci;
- prosazuje specifické zájmy svých členů v oblasti legislativy a dalších oblastech;
- formuluje společné podnikatelské a zaměstnavatelské zájmy svých členů a prosazuje je v součinnosti s příslušnými státními orgány, ostatními zaměstnavatelskými organizacemi a odbory, a to zejména v různých formách konzultací s vládou;
- je jedním ze sociálních partnerů zastupujících stranu podnikatelů v Radě hospodářské a sociální dohody – tripartitě.

- vedoucí kabinetu nebo osoba v přímé podřízenosti člena vlády, náměstka nebo vedoucího celostátního úřadu, kteří pro tyto osoby plní úkoly.

Doslovné definice lobbovaných naleznete v § 5 odst. 1 zákona o lobbování.

Registr lobbistů jako informační systém Ministerstva spravedlnosti

- Registr bude evidovat jak lobbisty, tak lobbované.
- Web a doména zatím nebyly spuštěny; správcem registru bude Ministerstvo spravedlnosti (zkratkou „MSP“).
- Registr bude obsahovat:
U fyzických osob:
 - jméno a příjmení, adresu místa pobytu, datum narození, identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, a dále
 - jméno a příjmení nebo název osoby, v jejímž zájmu lobbista lobbuje;
 - jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby, jejímž prostřednictvím lobbista lobbuje, pokud lobbista takovou osobu uvede, a
 - den zápisu do registru.

U právnických osob:

- název, právní formu, adresu sídla, identifikační číslo osoby;
- jméno a příjmení nebo název osoby, v jejímž zájmu lobbista lobbuje;
- jméno a příjmení fyzické osoby, jejímž prostřednictvím lobbista lobbuje, a
- den zápisu do registru.

- Vyhledávání bude umožněno kromě příjmení nebo názvu osoby zapsané v registru také přes orgán veřejné moci, ve kterém působí lobbovaný, nebo přes název právního předpisu, koncepčního dokumentu, opatření obecné povahy nebo mezinárodní smlouvy, u kterého lobbying probíhá.
- Každému lobbistovi bude přidělen po jeho zapsání do registru náhodný bezvýznamový identifikátor, který slouží pro propojení údajů v registru.
- Registr bude obsahovat i lobbované osoby, které zapíší do registru své standardní identifikační údaje do 15 dnů od nástupu do funkce.
- Lobbovaní budou do registru zapisováni orgány veřejné moci nebo organizačními složkami státu, u kterých působí, do 15 dnů od okamžiku, kdy získají postavení lobbovaných.
- Veřejnost bude mít přístup pouze k omezeným údajům v registru, nebude mít možnost nahlížení do interních nebo neveřejných údajů.
- Údaje o lobbistovi či lobbovaném se z registru vymažou po 8 letech od pozbytí postavení lobbisty či lobbovaného.

Oprávnění k lobbování

- Lobbista musí **předem ohlásit** MSP záměr lobbovat a prokázat svou totožnost prostřednictvím registru, teprve zápisem do registru lobbistů vzniká oprávnění k lobbingu. Obdobně oprávnění k lobbingu zaniká dnem, kdy je v registru vyznačena skutečnost, že lobbista přestal lobbovat nebo přestal splňovat podmínky nutné pro lobbování, případně smrtí fyzické osoby či zánikem právnické osoby.
- Lobbisté budou tedy muset být zapsáni do registru lobbistů, budou-li chtít lobbovat. Lobbisté smí lobbovat osobně, nebo prostřednictvím plně svéprávné a bezúhonné fyzické osoby zapsané v registru. Právnická osoba musí lobbovat prostřednictvím fyzické osoby vždy.

- Podmínkou zapsání do registru pro lobbisty je plná svéprávnost a bezúhonnost v oblasti korupčních trestných činů v širokém slova smyslu. V případě právnické osoby musí bezúhonnost splnit všichni členové statutárního orgánu.
- MSP zapíše lobbistu do registru **do 7 dnů od ohlášení** (s výjimkou existujících lobbistů do 31. 7. 2025, u kterých má MSP 30denní lhůtu pro zápis).

Práva a povinnosti lobbistů a lobbovaných

- Lobbisté budou prostřednictvím registru podávat **pololetní prohlášení o lobbování** (2x ročně za každé „lobbovací období“, od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12.), a to do 30 dnů od skončení daného období. Tato prohlášení budou veřejně přístupná, což umožní kontrolu veřejnosti nad jejich obsahem. Prohlášení musí lobbista odevzdat, i pokud v daném lobbovacím období k žádnému lobbistickému kontaktu nedošlo.
- V prohlášení lobbisty **lobbista není povinen uvádět informace o lobbistickém kontaktu**, který se týkal návrhu, doporučení nebo požadavku uplatněného jako připomínka v **mezi-resortním připomínkovém řízení** prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu (eKLEP, eLegislative).
- Lobbista, který hodlá lobbovat, bude mít **povinnost lobbovaného upozornit** na to, že je lobbistou ve smyslu zákona o regulaci lobbování, a uvést, v zájmu koho lobbuje. Na žádost lobbovaného bude povinen tyto skutečnosti potvrdit případně i **písemně**.
- Ke zvýšení transparentnosti legislativního procesu přispěje **povinnost lobbovaných uvádět v důvodové zprávě k návrhu právního předpisu, případně v pozměňovacím návrhu nebo zápisu z jednání výboru, jmenný seznam osob (lobbistů)**, které daný návrh lobbovaly.
- Lobbisté budou muset MSP oznámit, že přestali splňovat podmínky pro lobbování (např. ztráta bezúhonnosti), a to do 10 dnů ode dne, kdy taková skutečnost nastane.

Přestupky a kontrola

- Dohled** nad plněním povinností a projednávání přestupků lobbistů a lobbovaných bude mít **MSP**.
- Za **spáchání přestupku** může být dle jeho závažnosti uložena **pokuta**:
 - až do výše **50 000 Kč** (např. když lobbista neoznámí lobbovanému, že je lobbistou);
 - až do výše **300 000 Kč** (např. když lobbista jakýmkoliv způsobem nedodrží svoje povinnosti v zapsání do registru lobbistů);
 - až do výše **1 000 000 Kč** nebo až do výše **3 % hodnoty aktiv** právnické osoby v případě závažných porušení svých povinností.
- Za nejzávažnější druhy přestupků může být uložen **správní trest zákazu činnosti** nebo **zveřejnění rozhodnutí o přestupku**.

Pro již existující lobbisty a lobbované

- Lobbisté, kteří již fakticky lobbují v době před účinností zákona a do 31. 7. 2025 učiní ohlášení MSP, smí tuto činnost vykonávat bez zápisu v registru do doby, než je MSP zapíše nebo do doby nabytí právní moci rozhodnutí o tom, že oprávnění k lobbování lobbistovi nevzniklo.
- Pro ohlášení učiněná do 31. 7. 2025 platí, že MSP bude mít na provedení zápisu lobbisty do registru lobbistů 30 dnů ode dne doručení ohlášení. Pro ohlášení učiněná po 1. 8. 2025 platí v tomto pro MSP 7denní lhůta, po které, jsou-li splněny všechny podmínky pro zápis lobbisty, zašle lobbistovi přístupové údaje do registru.
- Obdobně příslušné orgány veřejné moci mají povinnost zapsat do registru všechny lobbované do 30 dnů od nabytí účinnosti zákona, tedy do 31. 7. 2025. Po 31. 7. 2025 budou mít příslušné orgány povinnost zapisovat lobbované osoby do 15 dnů po získání postavení lobbovaného.

Účinnost

- Zákon o regulaci lobbování a novelizace souvisejících zákonů vstoupí v účinnost **dne 1. 7. 2025**.
- První **zprávu o činnosti** budou lobbisté podávat nejpozději do **30. 1. 2026**.

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Sídlo: Václavské náměstí 831/21 | 110 00 Praha 1

Kancelář: Budova Vyšehrad Garden | Na Pankráci 322/26 | 140 00 Praha 4

www.kzps.cz

